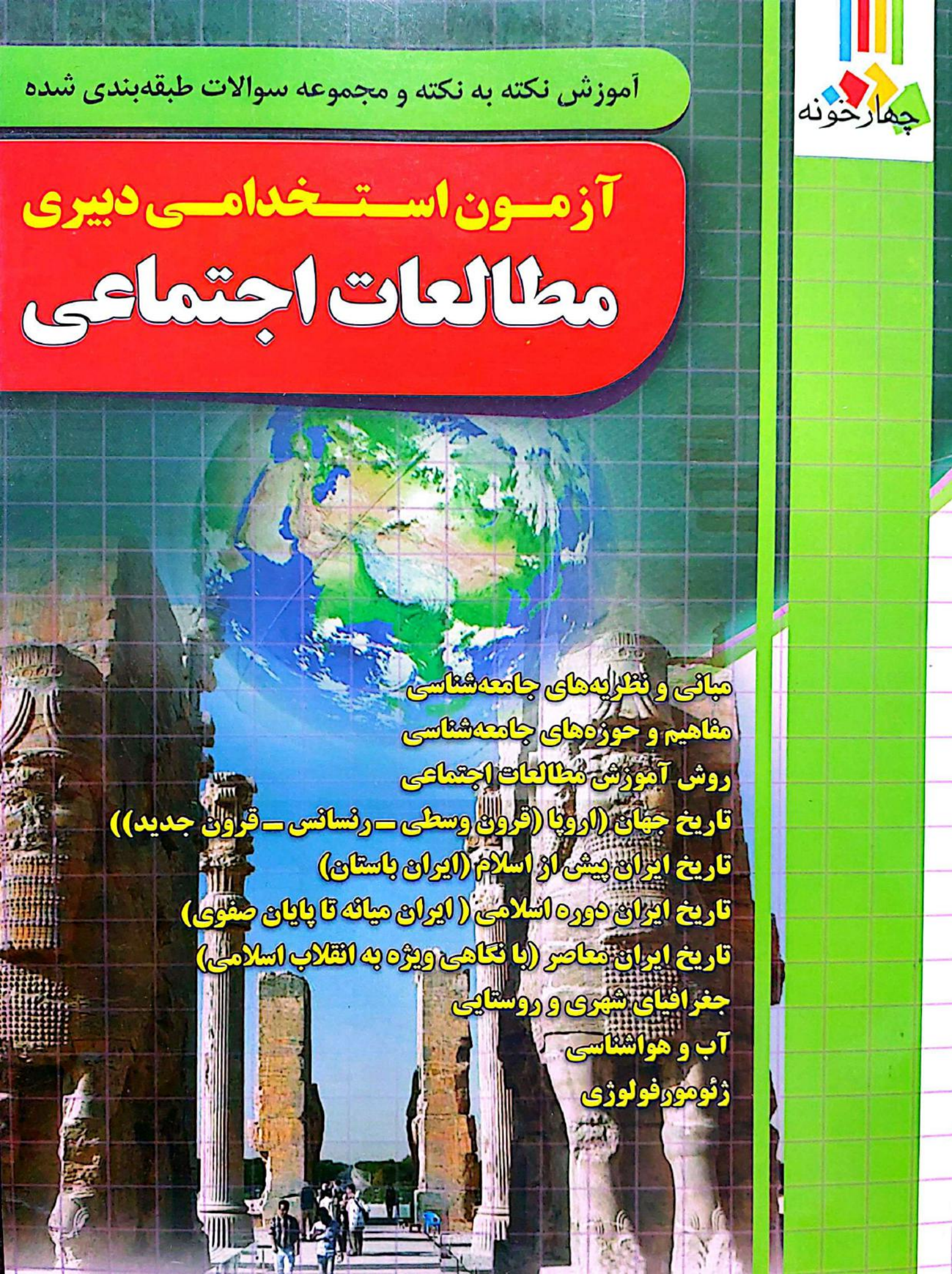

آموزش نکته به نکته و مجموعه سوالات طبقه‌بندی شده

آزمون استعدادی دبیری مطالعات اجتماعی

مبانی و نظریه‌های جامعه‌شناسی
مفاهیم و حوزه‌های جامعه‌شناسی
روش آموزش مطالعات اجتماعی
تاریخ جهان (اروپا) (قرون وسطی - رنسانس - قرون جدید)
تاریخ ایران پیش از اسلام (ایران باستان)
تاریخ ایران دوره اسلامی (ایران میانه تا پایان صفوی)
تاریخ ایران معاصر (با نگاهی ویژه به انقلاب اسلامی)
جغرافیای شهری و روستایی
آب و هواشناسی
ژئومورفولوژی

فهرست مطالب

بخش اول : تاریخ

- فصل اول: اروپا (قرون وسطی، قرون جدید) ۵
- فصل دوم: تاریخ پیش از اسلام (ایران باستان) ۱۳
- فصل سوم: تاریخ ایران دوره اسلامی (ایران میانه تا پایان صفوی) ۲۸
- فصل چهارم: تاریخ معاصر یا نگاهی ویژه به انقلاب اسلامی ۵۹
- سؤالات: ۹۲
- پاسخنامه: ۱۱۷

بخش دوم : جغرافیا

- فصل اول: مقدمه‌ای از جغرافیا ۱۲۹
- فصل دوم: ژئومورفولوژی ۱۳۶
- فصل سوم: آب و هواشناسی ۱۵۹
- فصل چهارم: جغرافیای شهری و روستایی ۱۷۶
- سؤالات: ۱۸۹
- پاسخنامه: ۲۲۱

بخش سوم : جامعه‌شناسی

- فصل اول: جامعه‌شناسی ۲۳۴
- سؤالات: ۲۵۱
- پاسخنامه: ۲۵۵
- فصل دوم: جهاد تبیین ۲۵۸
- سؤالات: ۲۶۸
- پاسخنامه: ۲۷۱
- فصل سوم: روش نظام‌مند تحلیل سیاسی ۲۷۳
- سؤالات: ۲۹۲
- پاسخنامه: ۲۹۵

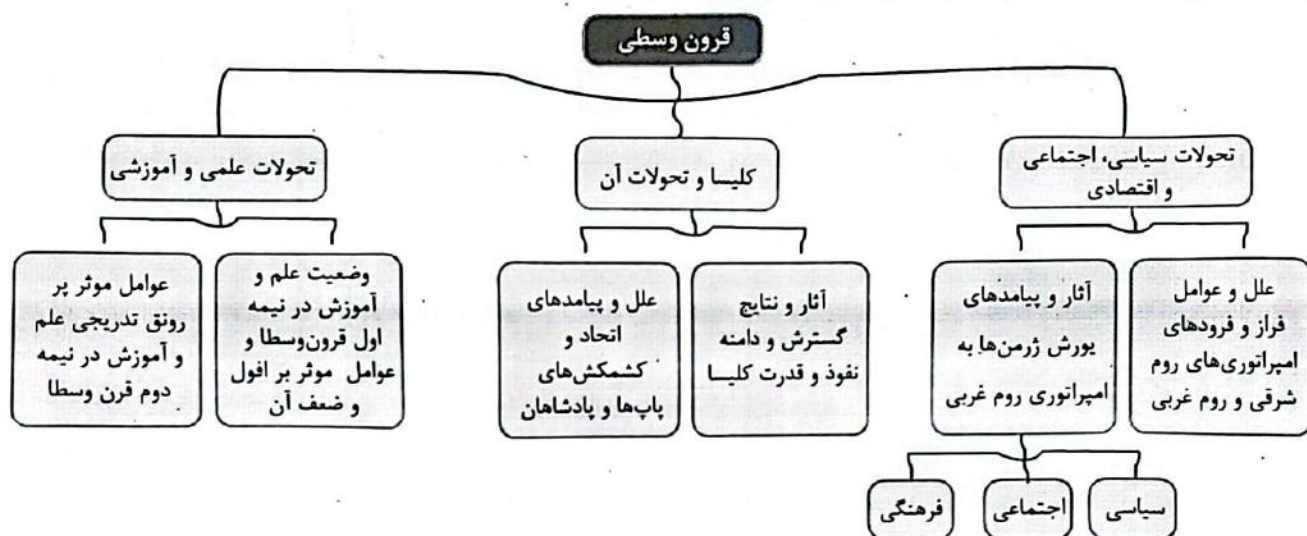
بخش چهارم : روش آموزش مطالعات

- فصل اول: روش آموزش مطالعات اجتماعی ۲۹۶
- سؤالات: ۳۲۲
- پاسخنامه: ۳۳۹

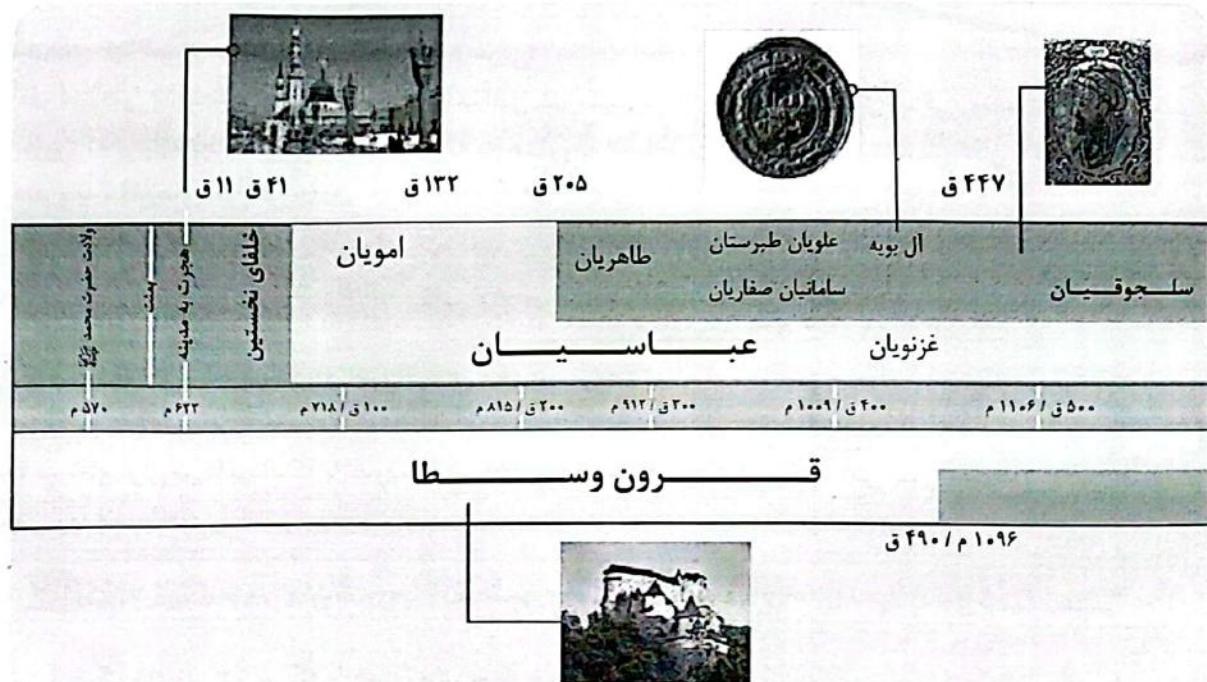
اروپا در قرون وسطی و عصر جدید

قرون وسطی

به دوره تقریباً هزار ساله ای از تاریخ اروپا که از اواخر قرن ۵ م آغاز و تا اواخر قرن ۱۵ م ادامه یافت، قرون وسطا یا میانه گفته می شود. این دوره تقریباً با سده های اول تا دهم هجری قمری مقارن است.

□ تصویر زیر را خوب به خاطر بسپارید

نکته: پاپ لقب امپراتور مقدس روم را به شارلمانی داد.

شارلمانی برای اداره قلمرو خود، نهاد اداری دوران امپراتوری روم موسوم به کومیس یا کنت را احیا کرد. کنت ها به عنوان نماینده پادشاه، مناطق مختلف امپراتوری فرانک ها را اداره میکردند. وی همچنین مأموران ویژه ای را برای نظارت دقیق بر عملکرد کنتها برگزید که مستقیماً به پادشاه گزارش می دادند.

فئودالیسم چیست:

• نظام ارباب-رعیتی یا فئودالیسم که تیول داری، حکومت ملوک الطوائفی و خان خانی نیز نامیده می شود نظامی اجتماعی-اقتصادی است که در نتیجه فروپاشی جامعه متکی بر برده داری به وجود آمده و با وجود تنوع راه های رسیدن بدان، تقریباً در کلیه سرزمین های جهان، البته در هر جا با ویژگی های مشخص خود، وجود داشته است.

نکته: فئودالیسم در توصیف دوره معینی از تاریخ اروپا از قرن نهم تا سیزدهم میلادی اشاره دارد.

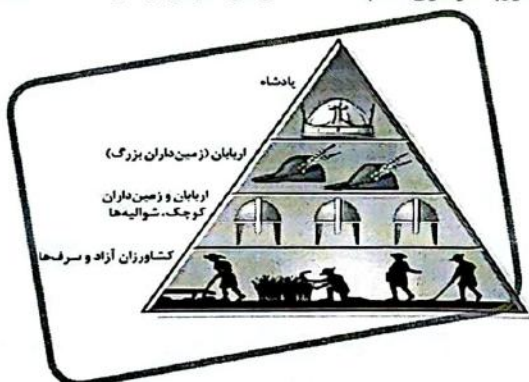
عوامل گسترش و تحکیم نظام فئودالیسم در قرون وسطی:

- پس از انقراض امپراتوری شارلمانی در اوایل قرن ۹م، هرج و مرج اروپا را فرا گرفت و حملات طوایف غیر متمدن از شرق و شمال موجب گسترش ناامنی شد.

- پادشاهان به دلیل ناتوانی در تأمین هزینه ارتش، قادر به حفظ اقتدار و امنیت قلمرو خود نبودند. به همین دلیل اربابان (زمین داران بزرگ) از جمله شاهان، درصدد برآمدند قسمت هایی از زمین ها و نقشه سیاسی اروپا در قرن ۸ م املاک خود را در برابر دریافت خدمات نظامی و غیرنظامی به زیردستان و یا اشراف درجه دوم واگذار کنند.

- اشراف درجه دوم هم به نوبه خود همین کار را با زیردستان خود کردند و سلسله مراتبی از ارباب یا فئودال و باجگزار یا واسال به وجود آمد.

- واسال به ارباب خود سوگند وفاداری یاد می کرد و موظف بود که هنگام جنگ او را یاری دهد، از کاخ و کوشک او حفاظت نماید و به او عوارض و مالیات بپردازد.

بدین گونه اربابان یا فئودال ها کلیه حقوقی را که خاص شاهان بود، تصاحب کردند؛ به این معنا که از زیردستان خود مالیات می گرفتند، به قضاوت می پرداختند و حتی بعضی از آنان حکم اعدام صادر می کردند. آنان همچنین حق اعلان جنگ و صلح داشتند و پرچم و لوای مخصوص به خود داشتند.

نکته: نظام فئودالیسم باعث شد که قدرت سیاسی میان فئودال ها یا زمین داران بزرگ و کوچک تقسیم شود.

• فئودال ها در قلعه های عظیم که به مثابه پایتخت آنان به شمار می رفت، مستقر بودند.

• وضعیت و موقعیت سرف ها در قرون وسطی: در قرون وسطا کار بر روی زمین های اربابان (فئودال ها) به عهده میلیون ها کشاورز وابسته به زمین بود که به آنها سرف می گفتند.

• کشاورزی در قرون وسطا: اختراع خیش آهنی، بهره گیری وسیع از اسب در امور زراعی و استفاده درست از کود حیوانی موجب بهبود کشاورزی و افزایش محصول شد.

• جنگ های صلیبی: جنگ های صلیبی به سلسله ای از جنگ ها گفته می شود که مسیحیان به دعوت پاپ و به فرماندهی شاهان و اشراف اروپایی علیه مسلمانان بر پا کردند. حدود ۲۰۰ سال طول کشید

عوامل جنگ های صلیبی :

۱ مشکلات اقتصادی و اجتماعی سرزمین های اروپایی: به دنبال هجوم و مهاجرت گسترده طوایف ژرمنی به سرزمین های اروپای غربی و رکود و تعطیلی فعالیت های تجاری ایجاد شد

۲] به خطر افتادن موجودیت امپراتوری بیزانس؛ پیروزی سلجوقیان بر امپراتوری بیزانس در جنگ ملازگرد (۴۶۳ ق / ۱۰۷۱ م) و پیشروی آنان در آسیای صغیر به دستور پاپ

۳] موفقیت‌های نظامی مسیحیان در اندلس؛ در قرن ۱۱ م به دلیل ضعف و اختلافات داخلی حاکمان مسلمان در اندلس

۴] نتایج و پیامدهای اقتصادی و فرهنگی جنگ‌های صلیبی:

- اگرچه مسلمانان در جنگ‌های صلیبی پیروز شدند اما آسیب و خسارت‌های جانی و مالی فراوانی برای ساکنین فلسطین، شام و مصر به بار آمد.
- اروپایی‌ها با وجود شکست بهره‌های اقتصادی، فرهنگی و علمی فراوانی از این جنگ‌ها بردند.
- جنگ‌های صلیبی، زمینه ساز انتقال دستاوردهای گوناگون تمدن اسلامی به خصوص دستاوردهای علمی مسلمانان به اروپا شد.
- بر اثر این جنگ‌ها، اطلاعات جغرافیایی اروپاییان افزایش یافت و بنادر مهم اروپایی در دریای مدیترانه از نو شکوفا شدند.

نکته: صلاح‌الدین ایوبی، سردار کُرْد مسلمان، بیت المقدس را از اشغال صلیبیان آزاد کرد (۵۸۳ ق / ۱۱۸۷ م)

• موقعیت دینی، فرهنگی و سیاسی کلیسا: در قرون وسطا هیچ نهادی به اندازه کلیسا تأثیرگذار نبود کلیسا بر تمام جنبه‌های زندگی مسیحیان اعمال نفوذ و نظارت می‌کرد.

• ویژگی‌های کلیسا: (۱) مقام‌های کلیسا هدایت جریان فکر و فرهنگ را به دست گرفتند (۲) آنان تفسیر کتاب مقدس را حق انحصاری خود می‌شمردند (۳) موفقیت زیادی در گسترش مسیحیت در میان ژرمن‌ها و سایر اقوام مهاجم به اروپا کسب کرد ۴-املاک و زمین‌های بسیاری در سرتاسر اروپا داشتند ۵-دریافت پول برای کارهای خیر و عام‌المنفعه.

• ابزارهای کلیسا برای گسترش و تحکیم نفوذ: از حربه تفتیش عقاید یا انگیزیسون استفاده میکردند متهمان به بی‌دینی به سختی مجازات می‌شدند. تبعید، مصادره دارایی، به چوب بستن و سوزاندن از جمله مجازات‌ها بود.

• دلایل اتحاد و درگیری پاپ‌ها و پادشاهان را در قرون وسطا: در سده‌های نخستین قرون وسطا، پاپ‌ها از طریق همکاری و اتحاد با شاهان و اشراف اروپای غربی، تلاش‌های سیاسی و نظامی امپراتوری بیزانس را برای تسلط بر کلیسای رم ناکام گذاشتند. در سده‌های ۱۱ و ۱۲ م اختلاف و درگیری شدیدی میان پاپ و امپراتور آلمان (امپراتور مقدس روم) بر سر انتصاب اسقف‌ها و اعطای حلقه و عصای اسقفی به وجود آمد. در نیمه نخست قرون وسطا به دلیل افول شهرها فعالیت‌های علمی و فرهنگی، کساد و بی‌رونق شده و عمده آموزش به تربیت کشیشان و مبلغان مذهبی اختصاص یافت.

• نیمه دوم قرون وسطا: در این دوره نیاز به علم و آموزش بیشتر شد.

۴] عوامل مؤثر بر رونق فعالیت‌های علمی و فرهنگی اروپاییان را در نیمه دوم قرون وسطا:

در نیمه دوم به ویژه بعد از جنگ‌های صلیبی به سبب (۱) رونق شهرها اروپایی (۲) افزایش ثروت (۳) رشد جمعیت شهری نیاز به علم و آموزش بیشتر شد.

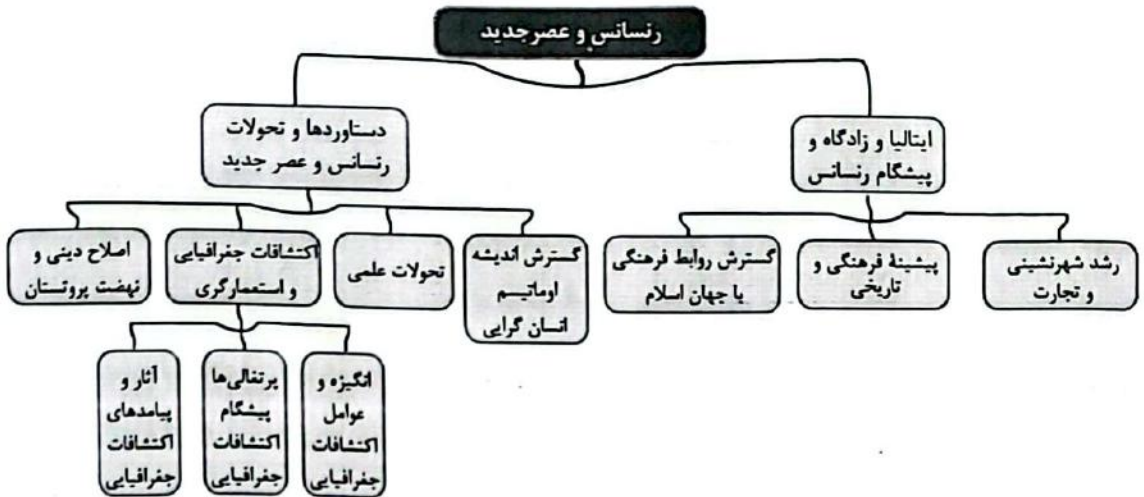
نکته: دانشگاه پاریس به فرمان پادشاه فرانسه تأسیس شد (۱۲۰۰ م). طالبان علم در این دانشگاه به

تحصیل حقوق، فلسفه و الهیات مسیحی می‌پرداختند. آموزش رسمی به زبان لاتینی بود دانش الهیات مسیحی، فلسفه و منطق تأکید می‌شد و به علوم تجربی و مهندسی توجهی نمی‌شد

- دانشمندان اروپایی در قرون وسطا از طریق ترجمه آثار و نوشته‌های فیلسوفان مسلمان مانند ابوعلی سینا و ابن رشد با اندیشه‌های فلسفی فیلسوفان بزرگ یونان باستان همچون ارسطو و افلاطون آشنا شدند.

۴] رنسانس و عصر جدید:

رنسانس به معنای نوزایی و تجدید حیات است و از نظر تاریخی به دگرگونی‌های فکری و فرهنگی گفته می‌شود که به منظور احیای فرهنگ یونان و روم باستان، از ایتالیا آغاز شد و به تدریج در بخش‌های دیگر اروپا گسترش یافت (سده‌های ۱۴-۱۷ م)

نکته: این تجدید حیات، نخست از اواسط سده ۱۴ م، در میان طبقات فرهیخته دولت شهرهای ایتالیایی به شکل روحیه و تفکری تازه بر پایه نگرش انسان گرایانه (اومانیسم) و دنیادوستی ظهور کرد و سپس در مناطق شمال اروپا به ویژه پروس (آلمان بعدی) به صورت گرایش به اصلاحات دینی گسترش یافت.

• اصطلاح رنسانس به مفهوم اصلی مدرنیته است.

• دستاورد های رنسانس: رنسانس موجب تغییرات مهم فکری، هنری، اقتصادی، سیاسی و مذهبی عمیقی در میان جوامع و ملت های اروپایی شد و زمینه ظهور تمدن جدید غربی را فراهم آورد.

□ زمینه ها و علل بروز رنسانس در ایتالیا:

رنسانس در توسکانی ایتالیا و در شهر فلورانس آغاز شد. خاندان مدیچی در شهر فلورانس، به رونق اقتصادی و سیاسی این شهر کمک کردند و توانستند بزرگترین بانک اروپا را تاسیس کنند و نفوذ بالایی در سیستم اداری و سیاسی داشتند. آنها اهمیت بسیاری برای علم و دانش و هنر قائل بودند و در این راستا کمک های فراوانی نیز کردند. این کمک ها زمینه را فراهم کرد تا ایتالیا در زمینه های نقاشی، معماری، مجسمه سازی، ادبیات، موسیقی، فلسفه، دانش و تکنولوژی (که زمینه های اصلی رنسانس محسوب میشوند) به شهرت فراوانی در اروپا برسد. گروهی از نویسندگان و اندیشمندان که در شهرهای ثروتمند ایتالیا میزیستند، هدایت جریان فکری و فرهنگی را به دست گرفتند و تفکر و سبک جدیدی از زندگی را باب کردند.

• مهم ترین زمینه ها و عوامل ظهور رنسانس: (۱) رشد شهرنشینی و تجارت؛ (۲) گسترش روابط فرهنگی با جهان اسلام؛ (۳) پیشینه فرهنگی و تاریخی

• آثار و نتایج رشد شهرنشینی و تجارت در ظهور رنسانس: از سده ۱۱ م به تدریج در اروپا شهرنشینی و تجارت، در پیوندی تنگاتنگ با یکدیگر، دوباره رونق گرفت. جنگ های صلیبی تأثیر فراوانی بر رشد شهرها و تجارت به ویژه در مناطق ساحلی اروپا گذاشت. شهرهای ایتالیایی در آن زمان، سرآمد شهرهای اروپا در تجارت، بانکداری و صنعت به شمار می رفتند.

- با گسترش شهرها و رشد تجارت، مشاغل و حرفه های گوناگونی شکل گرفت و گروه جدیدی از شهرنشینان ثروتمند شامل بازرگانان، بانکداران و صاحبان صنایع سر برآوردند که به آنها بورژوا می گفتند آنان با ایجاد انجمن ها و شوراهای مختلف نقش مؤثری در اداره امور شهرها به عهده گرفتند.

• نقش جهان اسلام را در ظهور تحولات رنسانس: دانشمندان اروپایی در قرون وسطا از طریق اندلس (اسپانیای مسلمان) و سیل با دستاوردهای فکری و فرهنگی جهان اسلام آشنا شدند.

نکته: جنگ های صلیبی و گسترش روابط تجاری میان اروپا و شرق، باعث افزایش آشنایی و آگاهی های اروپاییان با ابعاد مختلف تمدن اسلامی و پیشرفت های علمی مسلمانان شد. دانشمندان مسلمان تأثیر بسزایی بر وضعیت فکری و فرهنگی اروپا در اواخر قرون وسطا نهادند.

- دستاوردها و تحولات مهم عصر رنسانس: رنسانس شیوه ای از تفکر و فرهنگ متفاوت بود که ابعاد مختلف زندگی فردی و اجتماعی اروپاییان را به تدریج دگرگون کرد دستاورد های آن عبارت اند از:

- ۱ گسترش اندیشه انسا نگرایی (اومانیسم): یکی از وجوه مهم تفکر رنسانس که ریشه در فرهنگ یونان باستان داشت، حرمت نهادن به اعتبار و ارزش انسان و تصدیق استعداد و توانایی های او بود، که از آن به عنوان اومانیسم یا انسان گرایی تعبیر می شود.

نکته: اومانیست ها اعتقاد داشتند که معیارهای اخلاقی و ارزش ها و هنجارهای اجتماعی باید بر پایه خواسته های انسان و تمایلات دنیوی او ایجاد شود.

- اومانیسم منجر به نهضت ادبی و شکوفایی هنر و معماری در ایتالیا شد.
- دانته و تندیس نیکولو ماکیاولی از شعرا و نویسندگان برجسته دوره رنسانس هستند.
- رنسانس در عرصه هنر، خصوصاً نقاشی، پیکرتراشی (مجسمه سازی) و معماری دگرگونی عظیمی ایجاد کرد.
- هنر رنسانس با ظهور سه هنرمند مشهور ایتالیایی یعنی لئوناردو داوینچی، رافائل و میکل آنژ به اوج پیشرفت و شکوفایی رسید.
- داوینچی علاوه بر آنکه در نقاشی، مجسمه سازی و معماری سرآمد هنرمندان به شمار می رفت، در علوم مختلف از قبیل ریاضی، مهندسی و زمین شناسی نیز سر رشته داشت. مشهورترین اثر نقاشی او شام آخر و مونالیزا یا لبخند ژکوند است.

- ۲ تحولات علمی: در عصر رنسانس و قرون جدید، نگرش علمی اروپاییان در نتیجه آشنایی آنان با پیشرفت های علمی مسلمانان و اشاعه اندیشه های اومانیستی تغییر کرد. به تدریج، علوم طبیعی و روش های علمی مبتنی بر مشاهده و تجربه در کانون توجه طالبان علم و معرفت قرار گرفت و نظریات علمی جدیدی مطرح شد و اختراعات مهمی صورت گرفت
- ۳ تعدادی از اختراعات و یافته های علمی دوره رنسانس:

- ۱ در اواسط قرن شانزدهم نیکلاس کوپرنیک در رساله گردش اجرام سماوی، نظریه چرخش زمین به دور خورشید را مطرح کرد
- ۲ اختراع تلسکوپ توسط گالیله، استاد دانشگاه پیزا، فرضیه های کوپرنیک را بیش از پیش تأیید کرد
- ۳ با گسترش روابط اروپاییان با جهان اسلام از دوره جنگ های صلیبی به بعد، پزشکی و داروسازی در اروپا نیز دچار تحول شد
- ۴ ویلیام هاروی در زمینه کارکرد قلب و چگونگی گردش خون به موفقیت های مهمی دست یافت.
- ۵ در فیزیک و ریاضیات نیز پیشرفت هایی صورت گرفت و در قرن ۱۷ م با وسعت بیشتری ادامه یافت
- ۶ در زمینه جغرافیا و نقشه برداری نیز اروپاییان از تجربیات مسلمانان بهره های فراوانی بردند و به پیشرفت های چشمگیری نایل آمدند
- ۷ اهتمام و اعتنا به روش تجربی، به تدریج سبب پیشرفت های جدیدی در بسیاری از علوم شد و زمینه انقلاب علمی را در سده ۱۷ م و سپس در قرن ۱۸ م فراهم ساخت. این پیشرفت ها تنها مدیون اطلاعات جدید نبود، بلکه بیشتر مدیون دیدگاه های نوینی بود که توسط دانشمندان و فلاسفه ای چون دکارت (۱۵۹۶-۱۶۵۰) بنیانگذار سبک تحقیق در ریاضی و فرانسیس بیکن (۱۵۶۱-۱۶۲۱) از طرفداران روش شناخت تجربی در مطالعات علمی حاصل شد.

۸ اختراع ماشین چاپ: اختراع دستگاه چاپ توسط یوهانس گوتنبرگ ۸ آلمانی از مهمترین ابداعات فناوری در عصر رنسانس بود

- ۳ اکتشافات جغرافیایی و شروع استعمارگری اروپاییان: یکی از مهمترین تحولات عصر رنسانس، اکتشافات جغرافیایی و کشف راه های دریایی جدید بود. این تحول، علاوه بر دستاوردهای علمی که در حوزه دانش دریانوردی و جغرافیا در پی داشت، موجب به هم خوردن موازنه تجارت جهانی و آغاز استعمارگری اروپاییان شد.

۴ انگیزه و عوامل اکتشافات جغرافیایی

- ۱ سرزمین های شرق دور، مانند هند و چین، از گذشته های بسیار دور برای اروپاییان جاذبه فراوانی داشت اما حکومت های قدرتمند ابرتر

و خلافت ها و سلسله های بزرگ مسلمان مانع بودند از این رو، اروپاییان در صدد برآمدند خطرهای زیادی را به جان بخرند و مسیرهای دیگری را برای رسیدن به سرزمین هایی که قرن ها در آرزوی دسترسی به آن بودند، کشف کنند. در این میان، پرتغالی ها و اسپانیایی ها که از تجارت پررونق دریای مدیترانه و سرزمین های پیرامون آن سود زیادی نمی بردند، انگیزه و شوق بیشتری برای کشف راه ها و سرزمین های جدید از خود نشان دادند.

(۲) افزایش اطلاعات جغرافیایی و توسعه مهارت دریانوردی اروپاییان در دوران پس از جنگ های صلیبی و اواخر قرون وسطا نیز تأثیر شایانی در کشف سرزمین ها و راه های جدید داشت. اروپاییان تا نیمه سده ۱۵ م فنون نقشه کشی را تکامل بخشیدند و نقشه های نسبتاً دقیقی از دنیای شناخته شده آن روزگار طراحی و ترسیم کردند.

نکته: پرتغالی ها پیشگام اکتشافات جغرافیایی بودند.

به دنبال پرتغالی ها، اسپانیایی ها گام در کشف راه ها و سرزمین های جدید نهادند. کریستف کلمب ایتالیایی که با نظریه کروی بودن زمین آشنایی داشت، پادشاه و ملکه اسپانیا را تشویق کرد که از برنامه سفر دریایی او برای رسیدن به هند با عبور از اقیانوس اطلس پشتیبانی کنند.

• آثار و پیامدهای اکتشافات جغرافیایی: اروپاییان تمدن های بومی و نهادهای کهن آن قاره را نابود کردند و دین، زبان و فرهنگ خود را به جای آن نشانند. اما در شرق، پایگاه های تجاری پرتغالی ها و دیگر استعمارگران تأثیر کمتری بر تمدن و ساختار سیاسی و اجتماعی آسیا گذاشت.

- دستیابی اروپاییان به منابع ثروت در سرزمین های جدید، حجم عظیمی از فلزات گران بها به اروپا سرازیر شد که تا آن زمان سابقه نداشت که باعث رشد اقتصادی زیادی شد که شاهان ارتش خود را تقویت نمودند. البته کشف سرزمین های جدید و گسترش قلمرو اروپاییان، باعث تشدید رقابت و درگیری سیاسی، نظامی و اقتصادی دولت های اروپایی در سرزمین اصلی و مستعمرات شد.

۴ جنبش اصلاح دین و نهضت پروتستان

در فاصله قرون ۱۴ تا ۱۷ م سلسله حوادث و تحولاتی در قلمرو مسیحیت در اروپا رخ داد که مورخان از مجموع آنها تعبیر به اصلاح دین می کنند.

جنبش اصلاح دین با انتقاد و اعتراض به برخی از نظریات و عملکرد کلیسا شروع شد. برخی از این اعتراضات از سوی شاهان و فرمانروایان صورت می گرفت که کلیسا را از دخالت در امور سیاسی منع می کردند.

انسان گرایان همچنین کلیسا را به خاطر برخی ناهنجاری های اخلاقی کشیشان، سرزنش می کردند. مهم تر از همه، گروهی از مصلحان دینی بودند که از درون کلیسا پا به عرصه اعتراض و انتقاد نهاده و آموزه های کلیسا را در باره انسان و خدا به چالش کشیدند.

• اقدامات مارتین لوتر آلمانی: مهم ترین شخصیتی که نهضت اصلاح دین به نام او شناخته می شود، مارتین لوتر آلمانی بود که در اعتراض به مسیحیت کاتولیک، یکسره از کلیسا برید و مذهب تازه ای بنیاد نهاد اولین مسئله ای که ذهن او را به خود مشغول کرد، ارتباط ایمان با انجام دادن کارهای نیک بود. لوتر با ابراز این نظر در واقع به جنگ با کلیسا برخاست. وی بعداً بر پایه همین نظر، مسئله آموزش گناهان توسط کلیسا را در برابر پرداخت پول و انجام برخی خدمات نقد و نفی کرد. او خدا را پدری مهربان می شمرد که بی هیچ چشمداشتی گناهان بندگان را می بخشد.

۵ پروتستان چیست؟

لوتر در ۱۵۱۷ م، فهرستی از نظریات خود را در ۹۵ اصل تدوین کرد و بر در کلیسای ویتنبرگ (شهری در کشور کنونی آلمان) آویخت و از مردم خواست درباره آنها با هم گفت و گو کنند. پاپ، با تکفیر لوتر از امپراتور مقدس روم خواست تا او را سرکوب کند. اما شاهزادگان آلمانی از لوتر حمایت کردند و به پاپ و امپراتور، اعتراض (پروتست) کردند. از این روی آنان به پروتستان معروف شدند.

۵ پیامد نهضت پروتستان:

(۱) نهضت پروتستان، وحدت کلیسای کاتولیک را از میان برد (۲) باعث بروز سلسله جنگ های مذهبی میان پروتستان ها و کاتولیک ها شد (۳) این نهضت همچنین به تقویت پادشاهان و دولت های ملی و رشد اندیشه ملی گرایی در اروپا کمک فراوانی کرد (۴) تضعیف قدرت کلیسای کاتولیک و کاهش نقش آن در زندگی مردم و جوامع اروپایی

اختلاف میان پاپ بونیفاس هشتم و فیلیپ چهارم، پادشاه فرانسه، یکی از مهمترین و شناخته شده ترین درگیری های میان کلیسا و حکومت در دوران قرون وسطی بود. این اختلاف به دلایل مختلفی شکل گرفت که از مهم ترین آنها می توان به مسائل مالی، قدرت و اقتدار اشاره کرد.

تست فصل اول

اروپا در قرون وسطی و عصر جدید

- ۱) کوپرنیک در چه دوره‌ای نظریه گردش زمین به دور خورشید را مطرح کرد؟
 ۱) رنسانس ۲) قرون وسطی ۳) جنگ‌های صلیبی ۴) امپراتوری بیزانس
 (استفاده ۱۴۰۳)
- ۲) در کدام قرن، میلادی برابری سیاسی زنان و مردان محقق شد؟
 ۱) قرن ۱۹ ۲) قرن ۲۰ ۳) قرن ۱۸ ۴) قرن ۱۷
 (استفاده ۱۴۰۳)
- ۳) رنسانس یعنی
 ۱) تجدید حیات ۲) انقلاب علمی ۳) اصلاح دینی ۴) تجدید مذهب
 (استفاده ۱۴۰۳)
- ۴) تشکیل نظام فئودالی در پی انقراض امپراتوری شارلمانی در کدام دوره صورت گرفت؟
 ۱) عصر جدید ۲) دوره رنسانس ۳) قرون وسطی ۴) هیچکدام
 (استفاده ۱۴۰۳)
- ۵) کشورهای پرتغال و اسپانیا به هنگام دوره استعمارگری در چه زمینه‌ای پیشران بودند؟
 ۱) اکتشافات دریانوردی ۲) تجارت بین‌المللی ۳) تجارت مدیترانه‌ای ۴) نبردهای دریایی
 (استفاده ۱۴۰۳)
- ۶) بارزترین نتیجه انقلاب انگلستان ۱۶۸۸ میلادی توسط پارلمان انگلیس در سال ۱۶۸۹ بود.
 ۱) تصویب لایحه حقوق ۲) انتصاب شاه جدید ۳) کاهش قدرت پادشاه جدید ۴) ایجاد نظام مالی ملی
 (استفاده ۱۴۰۳)
- ۷) کدام کشور اروپایی در سده‌های ۱۶ و ۱۷ میلادی از جمله قوی‌ترین کشورها بوده است؟
 ۱) پرتغال ۲) اسپانیا ۳) انگلیس ۴) فرانسه
 (استفاده ۱۴۰۳)
- ۸) اختلاف پاپ بونیفاس هشتم و شاه فیلیپ چهارم از چه علتی گرفته بود؟
 ۱) شکست در جنگ‌های صلیبی ۲) از دست رفتن محبوبیت پادشاهی ۳) اختلاف بین کلیسا و سیاست ۴) فشار مالی کلیسا بر حکومت‌ها
 (استفاده ۱۴۰۲)
- ۹) کدام مورد قدرت دولت‌های اروپایی در مواجهه با ایران و شرق را دوچندان کرد؟
 ۱) انقلاب‌های علمی - فکری - سیاسی - صنعتی ۲) تحولات اقتصادی سده ۱۹ ۳) انقلاب صنعتی در انگلستان ۴) انقلاب فرانسه و افکار نشئت گرفته از آن
 (استفاده ۱۴۰۲)
- ۱۰) کدام مورد، به تمدن جدید غربی شکل بخشید؟
 ۱) جنگ جهانی دوم و مکاتب فکری پس از آن ۲) رنسانس ۳) آغاز عصر استعمار ۴) جنگ جهانی اول و مکاتب فکری پس از آن
 (استفاده ۱۴۰۲)
- ۱۱) فتح قسطنطنیه، توسط کدام مورد انجام شد؟
 ۱) سلطان محمد فاتح عثمانی به کمک غربی‌ها ۲) سلطان سلیم عثمانی ۳) متحدین در جنگ جهانی اول ۴) سلطان محمد فاتح عثمانی
 (استفاده ۱۴۰۲)
- ۱۲) تلاش کلیسای کاتولیک برای گسترش نفوذ خود، از ویژگی‌های کدام دوره است؟
 ۱) قرون وسطی ۲) همزمان با انقلاب صنعتی ۳) حد فاصل میان سالهای جنگ جهانی اول و دوم ۴) قرون جدید اروپا
 (استفاده ۱۴۰۲)
- ۱۳) منازعه بین پاپ یونیفاس هفتم با فیلیپ چهارم پادشاه فرانسه در چه زمانی روی داد؟
 ۱) اوایل قرن ۱۲ م ۲) اواخر قرن ۱۲ م ۳) اواخر قرن ۱۳ م ۴) اوایل قرن ۱۳ م
 (استفاده ۱۴۰۲)

«فصل اول»

اروپا در قرون وسطی و عصر جدید

۱ گزینه ۱۱ صحیح است.

در اواسط قرن ۱۶ نیکلاس کوپرنیک در معادله اجسام سماوی نظریه چرخش به دور خورشید را مطرح کرد که در عصر رنسانس بود.

۲ گزینه ۱۱ صحیح است.

در قرن ۱۹ و ابتدای قرن ۲۰ میلادی برابری سیاسی مردان و زنان محقق شد.

۳ گزینه ۱۱ صحیح است.

رئاستس به معنی نوزایی و تجدید حیات است.

۴ گزینه ۳ صحیح است.

فتودالیسم با نظام ارباب - رعیتی نظام اجتماعی بود که در نتیجه فروپاشی امپراتوری شارلمانی صورت پذیرفت.

۵ گزینه ۱۱ صحیح است.

پرتغال و اسپانیایی‌ها که از تجارت پر رونق دریای مدیترانه و سرزمین‌های پیرامون سود زیادی می‌کردن انگیزه و شوق بیشتری برای کشف راه‌ها و سرزمین‌های جدید از خود نشان می‌دادند.

۶ گزینه ۳ صحیح است.

انقلاب شکوهمند ۱۶۸۸ انگلستان این انقلاب زمانی شکل که شاه ویلیام سوم و ملکه ماری دوم به جای شاه جیمز دوم نشسته و تاج و تخت را به دست گرفت این انقلاب به انقلاب سوم معروف است. در این جابه جایی قدرت، شاه جدید موافقت نمودند به عنوان یک پادشاه محدود عمل نماید.

نکته حائز اهمیت این است که این انقلاب بدون درگیری انجام شد و از این رو به انقلاب آرام معروف است.

۷ گزینه ۲ صحیح است.

آمریکا و اسپانیا از نیرومندترین کشورهای اروپایی سده ۱۶ و ۱۷ بودند.

۸ گزینه ۳ صحیح است.

فلیپ چهارم پادشاه فرانسه بدون مشورت با پاپ بر عواید کلیه مالیات بست و موجب اختلاف شد.

۹ گزینه ۱۱ صحیح است.

۱۰ گزینه ۲ صحیح است.

رنسانس به معنی نورانی و تجدید حیات است و از نظر تاریخی به دگرگونی‌های فکری و فرهنگی گفته می‌شود. به منظور احیای فرهنگ یونان و روم باستان از ایتالیا آغاز شد و به تدریج گسترش یافت.

۱۱ گزینه ۴ صحیح است.

فتح قسطنطنیه توسط سلطان محمد فاتح انجام شد.

۱۲ گزینه ۱۱ صحیح است.

تلاش کسب کاتالوگ برای گسترش نفوذ در قرون وسطی اروپا

انجام شد.

۱۳ گزینه ۳ صحیح است.

اختلاف میان پاپ یونیفاس هشتم و فلیپ چهارم در اواخر قرن ۱۳ و اوایل قرن ۱۴ رخ داد.

۱۴ گزینه ۲ صحیح است.

رنسانس به منظور احیای فرهنگ یونان و روم باستان از ایتالیا آغاز شد به تدریج به کل اروپا گسترش یافت.

۱۵ گزینه ۴ صحیح است.

رنسانس در سده‌های ۱۴ الی ۱۷ بود و از ایتالیا آغاز شد.

۱۶ گزینه ۱۱ صحیح است.

پروتستان نهضت اصلاح دینی بود.

۱۷ گزینه ۴ صحیح است.

لوتر در ۱۵۱۷ م، فهرستی از نظریات خود در ۹۵ اصل را تدریس کرد و در کلیسای ویستگرد (شهر آلمان آویخت) لوتر اهل آلمان بود.

۱۸ گزینه ۳ صحیح است.

۱۹ گزینه ۴ صحیح است.

پیش از ظهور تاریخ‌نگاری نوین، برخی از وقایع‌نویسان به عنوان منشی در خدمت شاهان و حاکمان بودند و آنان را در مسافرت‌ها و جنگ‌ها همراهی می‌کردند. بعضی از مورخان درباری به اسناد و مدارک دولتی دسترسی داشتند و می‌توانستند از آن‌ها برای ثبت و نگارش رویدادها استفاده کنند.

۲۰ گزینه ۴ صحیح است.

در گاه‌شماری مصری، سال به ۱۲ ماه ۳۰ روزه تقسیم می‌شد. همچنین برای محاسبه یک چهارم شبانه روز اضافی، هر چهار سال یک روز به سال می‌افزودند و به قولی «کبیسه» می‌گرفتند.

۲۱ گزینه ۳ صحیح است.

سرف‌ها اجازه نداشتند که ملک ارباب خود را ترک کنند، اما در عین حال مانند برده نیز بودند که قابل خرید و فروش باشند.

۲۲ گزینه ۳ صحیح است.

تاریخ‌نگاری در مفهوم کامل آن، از قرن پنجم پیش از میلاد در یونان باستان و با ظهور هرودت آغاز شد.

۲۳ گزینه ۴ صحیح است.

یکی از اتفاقات مهم دوران پیش از تاریخ، اختراع آتش و به کار گرفتن آن بود. این اتفاق تأثیر به سزایی بر زندگی انسان و ارتباط او با محیط گذاشت.

۲۴ گزینه ۱۱ صحیح است.

افزایش اطلاعات جغرافیایی و توسعه مهارت دریانوردی اروپاییان در دوران پس از جنگ‌های صلیبی و اواخر قرون وسطا تأثیر زیادی در کشف سرزمین‌ها و راه‌های جدید داشت.